

Pressen og kampen.

Det kan tenkes innvendt mot "Kronikken" at avisen legger så stor vekt på utenrikspolitiske forhold og behandler etterkrigsproblemer såpass inngående at det kan bli lite spalteplass igjen til be givenhetene i Norge og til hjemmefrontens kamp fra dag til dag. Mange vil sikkert mene at nå når sluttkampen står for døren - for Nord-Norges vedkom mende er sluttkampen alt begynt i og med den norske forsvarssjefens ordre til de våpenføre menn i denne landsdelen - må den "illegale" pressen ikke "flykte fra virkeligheten", men konsentrere seg om hovedoppgaven, som er å stimulere og oppfordre det norske folket til total og kompromissløs-kamp hver dag - og hver time på dagen - mot tyskerne og quislingene. Den fri pressen må gå inn for dette mål - og bare for dette.

Vårt svar på disse tenkte innvendingene er: Man har vel rett til å kalle denne krigen for en ideologisk krig. Vi slåss for folkestyre med alt det denne styreformen innebærer, rettssikkerhet, ytringsfrihet, stemmerett toleranse. Dette målet må vi aldri tape av syne, ikke engang som soldater i sølete skyttergraver, som flygere i brummende Spitfires, som sabotører under dristige aksjoner. - Vi føler ingen glede ved det å slåss; vi gjør det fordi det er nødvendig, fordi vi nå har måttet forsvare de demokratiske godene vi har fått gratis i årevis. Vi slåss fordi andre ellers hadde måttet gjøre det istedenfor oss. Og vi vil ikke skamme fløten av andres ar beid. Størtparten av det norske folket føler det som en udfiskerbar moralsk plikt å gjøre sitt ytterste i kampen mot undertrykkene. Hver enkelt har tenkt sin stilling samvittighetsfullt igjennom og vet hvor han står - hvor han må stå.

Javel, men hva så med utenrikspolitikken - med etterkrigsproblemen? Det er vårt håp at behandlingen av disse forhold vil bidra til å gjøre det klart for leseren hva kampen gjelder og hva det kreves av akkurat ham. Ingen kan forhåpentligvis lese om de franske og jugoslaviske partisaners strålende innsatser, uten ytterligere å intensivisere treningen for sluttkampen herhjemme, ingen kan vel lese om de engelske kvinners slit i krigsfabrikken uten å få et stikk i hjertet: "Arbeider jeg for dem, likesom de arbeider for meg?" Ingen kan vel lese om den polsk-russiske konflikt eller om det engelske Intermezzo i det befriete Hellas uten å love seg selv alltid å Jonke seg etter andre, aldri å bli intolerant. Ingen, som studerer de utallige, mer eller mindre idealistiske etterkrigsplaner, kan miste troen på den verden vi slåss for. "Kronikken" trekker ikke alltid konklusjonene av dette stoffet for vår egen kamp. Det er et tillitsvotum til leseren. Han må selv ustenselig spørre seg: Kan noe av det jeg leser nå, gjøre meg mer skikket til frigjøringskampen, eller kan det lære meg noe så jeg bedre kan fylle min plass i fremtidens Norge? Selv må hver mann finne ut at han vil stå i forreste rekke i kampen for Norge.

Dette gjør ikke hjemmefrontledelsens paroler overflødige. Ivertimot. - De er ordrene som dirigerer rekkene og lager slenkraft av dem, de bestemmer hvor vår ukuelige kampvilje skal settes inn. Det er grunn til å diskutere parolen med seg selv og finne ut om man med sitt kjønnskap til forholdene er enig i den ordre som er gitt; men en parole må alltid følges. De som gir den har den best mulige krigsøkonomiske oversikt. Disiplin er nødvendig i krig, likesom klar forståelse av hvorfor man slåss er det. Vår ofervilje og vår tillit til ledelsen vil når tiden er inne være et godt grunnlag for raskt å nå målet: frigjøringen av Norge!

- 0 -

Sluttoppgjøret nærmer seg. Er du i form? Er ditt utstyr i orden? Hver dag som helst kan hjemmefrontledelsen proklamere folkestrøk. Har du truffet de nødvendige forberedelser. Har du boksemluk til spabarna?

- 11 -

UKEN SOM GIKK (7. - 13. des.)

Vinteroffensiven på vestfronten har nå pågått for full styrke i en måned tid, og har særlig i Saar-Alsace-området ført til betydningsfulle resultater. I Aachen-avsnittet har terrengvinningen vært mindre og kampene har helt ut fått preget av et oppslitningsslag, og a. den stive forsvarsstrategi tyskerne har valgt på denne front. De tyske tap blir under slike omstendigheter av større betydning enn terrengvinninger, som naturligvis først vil falle som en moden frukt i en senere utviklingsfase, og det er et resultat som det står respekt av når antallet av falne, sårede og fangne tyskere i tidsrommet 8. - 30. nov. er 152 000, bortsett en fjerdedel av de tyske styrker i vest. Og det allierte trykk viser ingen tegn til å avta; tross noen dagers lokal avslapning på et eller annet sted eller avsnitt har tyskerne ikke fått ro, og uten kamppauser vil de ikke i det lange løp kunne opprettholde sin stridskraft i vest. Det er jo en enorm tapping de tyske styrker har vært utsatt for i det siste halve år; man regner at de siden invasjonen har tapt ialt ca. 3 mill. mann, derav halvparten i vest og sør, resten på østfronten.

Etter noen dagers avmøtning i kampene (formodentlig som følge av behov for omgrupperinger og krav om materiell-oppøpladning) har stormen mot de tyske stillinger i Aachen-avsnittet sett inn igjen for fullt. Foreløpig er det 1. amerikanske armé, som holder sentralsektoren på denne front, som bærer angrepets hovedbyrde, men det er øket virksomhet også på 9. armés avsnitt nordenfor; det er sannsynlig at den vil bli kastet inn med full styrke hvis det lykkes 1. armé å tiltvinge seg et operativt gjennombrudd. Armégruppen står nå langs Roer-elva på en 30 km lang sammenhengende front, - og det kjempes i nærken, tyskeres siste bruhode på vestsiden. Linnich er ryddet og amerikanerne står bare 1 km fra det hårdnakket forsvarte, meget viktige knutepunkt Düren. Den 12. des. ble det meldt at de også hadde sett inn et nytt stot mot denne by sørfra, fra Hürtgen-skogen.

I Saar-området har 3. amerikanske armé opprettet flere nye bruhoder mellom Herzog og Saarlautern, og står nå 20 km øst for denne siste by. Saarbrücken ligger under intens artillerifild og kommer antagelig også til å dele Aachens skjebne. Også Zweibrücken beskyttes av amerikansk artilleri. Mer oppsiktsvekkende er imidlertid de resultater 7. amerikanske armé har oppnådd da den opererer på Patton's høyre flanke i det nordlige Alsace. Det stot disse styrker i forrige uke satte inn i nord-nordøstlige retning førte fram til erobringen av det viktige knutepunkt Haguenau, og herfra rykket de i løpet av et døgn 13 km mot nordvest og kjemper nå i Seltz, like ved Rhinen og den tyske grense. (Etter morgenmeldingene 13. des. er Seltz erobret og amerikanerne har nådd Rhinen her). Lengre nord rykker de mot Wörth og Bitch; den siste by ligger også nær grensen. Det lener på denne måten til at hele det tyske forsvar i Nord-Alsace er brutt sammen, og det åpner seg interessante perspektiver for den amerikanske ledelse i denne sektor. Den 7. armé rykker nemlig nå med raske skritt fram mot Weissenburg-Åpningen, den klassiske innfallsport til Pfalz, og på Rhinledet her åpner det seg mulig heter for bevegelige operasjoner i retning av Lannheim-Mainz. Sammenholdt med 3. armés operasjoner i Saar-avsnittet gir det bildet av en stort anlagt anfattingsbevegelse mot hele Pfalz mellom Mosel og Rhinen. Da amerikanerne har styrke nok til å gjennomføre den, gjenstår ennå å se; det vil bli avhengig av hvor store styrker tyskerne kan sette inn her etter å ha engasjert seg så sterkt i slaget mot Ruhr. Under alle omstendigheter er det skjer en ny alvorlig trussel mot den tyske grense i nok et avsnitt; en så viktig by som Karlsruhe ligger ikke mer enn 25 km fra frontlinjen, og et nytt krav på de ansatte tyske reserver vil gjøre seg gjellende.

I søravsnittet har franskmennene bl.a. tatt Rheinau 20 km sør for Strassbourg, står 1 1/2 km fra Colmar og har ranset betydelige områder i Vogesene. Østfronten er fortsatt stille bortsatt fra Ungarn, men her har til gjengjeld

utviklingen i det siste tatt en oppsiktsvekkende vending. I sørvest har russerne nådd fram til den 70 km lange Balaton-sjøens sørbredd og truer sterkt det viktige knutepunkt Nagykanizsa, som dessuten er Ungarns oljesentrum. Det for Balaton står de 10 km fra Szekes Feharvar. De mest oppsiktsvekkende resultater oppnådde imidlertid Malinovskis 2. ukrainske armé ved ukaskiftet, da den brøt gjennom det tyske stillingssystem mellom Donau-kneat og den tsjakkoslovakiske grænse ved et ståt som over en 120 km bred front gikk 60 km inn og bl.a. førte til erobringen av byen Vac som ligger ved selve kneat. Herfra stöter russerne dels frem mot vest langs Donau og forfølger de vikende tyskere som under inntrykket av flanketrusselen i sør vest faller tilbake mot Wienlinjen, dels her de svinget sörover og går mot Budapest. Etter alt å döme er byens stilling åpnäs etter sammenbruddet av nordflanken, som felt sännen med dypt innrykk i de tyske stillinger öst og sør for byen, slik at den nå er omfattet fra tre kanter og ligger under voldsom artillerifild. Det kjempes alt i forstedene, og utviklingen har hatt skjebnesvegre konsekvenser for de ungarske troppens moral: de overgir seg nå i store avdelinger. At Budapest linjer kan holdes, er usansynlig, både p.g.a. vekten i det direkte angrep og p.g.a. truslen om omfating fra sør og sörvest. Det kan tenkes at tyskerne vil forsöke ä gjøre den til en pinnsvinstilling og dermed et nytt Stalingrad, men iallfall later det til at de alt har oppgitt Pest, byen på östsidan av Donau. Baktroppene kjemper ennä der, men tyskernes sprengning av broene over elva tyder på at tenken på et virkelig forsvar av Pest er oppgitt. Kampene i Ungarn har vært meget blodige, både ved Budapest og under de store panserslag på slettelandet sør for Balaton, hvor tyskerne har gjort heftige motangrep: under sitt forsvar av veiene mot Östernrikes grænser; deres tap går opp i 4000 menn om dagen, samme tall som for vestfronten i öyeblikket.

Fra de andre fronter er det lite nytt av betydning ä melda. Det gjelöer på de de nordlige avsnitt av östfronten, Ballan (hvor russerne og Jitas styrker har hatt noen framgäng nord for Bograd), Italia (hvor den britiske 8. armé nå står 11 km nord for Ravenna og har opprettet to brühoder på nordbredden av Lamone-elva) og det fjernö öster.

Situasjonen i Hellas har snaröst utviklet seg til det verre. Den radikale, delvis kommunistiske motstandsorganisasjon EAM og dens militäre avdelinger ELAS-styrkene kjemper fortsatt mot de britiske tropper, og situasjon en inntil engleskännene kan få fram forsterkninger, er på mange steder truende. I Saloniki er strökarbrutt ut igjen. Det er vanskelig på grunnlag av de opplysninger som foreligger ä gjøre seg opp noen definitiv mening om stridsspörsmälene, men selve det faktum at det nå utkjemmes blodige strider mellom grekere og briter er tragisk. Situasjonen ble behandlet i underhuset fördag, da Churchill redogjorde for regjeringens politikk i Hellas og fikk tillitsvotum med 279 mot 30 stemmer (röstkälliga arbeiderpartirepresentanter unnöt ä stäme). Churchill gikk meget skarpt i rette med sine kritikere og med EAM. Englands mål var ä gjengjörre demokratiet i Hellas, men det var ikke noe demokrati när et pöbelvalde när og väpnote masser trenger inn i storbyen för ä besette nöckelstillinger för politt og förvaltning i den hensikt ä införa et totalitärt regime. ELAS hadde fördige planer om ä besette Athen og överta vekten, og röttet seg ikke etter ordre fra seilingsregjeringen, hvor 6 EAM-ministre hadde tatt plass. Et pöbelvalde med dödliga väpen i sine händer er ikke demokrati. Demokratiet er inget skjög som kan plukkes opp på grön av en mann med et maskgevär. - Regjeringens stönpunkt har ikke fått udelt tilslutning i den engelske presse; selv et kongerävativt blad som Times tar sine reserverasjoner, og Manchester Guardian (liberalt) angriper regjeringen.

Den nye italienske regjering er dannet av höyresosialisten Bonomi, den gamle ministerpresident. Den består av 5 liberale, 4 kristne demokrater, 4 kommuniste og 3 sosialdemokrater.

Den nye polske regjering er dannet av Anderszyski som et samlingseministerium, men uten deltagelse av benekstpartiet (Polskizyks parti). Hvordan den kommer til ä stille seg til det russiske spørsmål er ennä ikke klart, men det later til at hvarken russerne eller engleskännene er synnerlig begeistret för den.

Irakkerne og russene har etter de Gauries besök i Moskva sluttet en vennskaps- og stättöpkät. Det er en meget naturlig allianse og betegner en gjengjöring av tradisjonell fransk som russisk utenrikspolitikk, med sikte på ä följa Tyskland på plass. Tonnentlig vil avtalen bli utfylt med en veströkt eller följefölj med en närmere allianse mellom Frankrike og Russland p.g.a. store allierte i Europa, England.

Iran har trätt tilbake fra sin stilling i ledelsen för det finske sosialdemokratiske parti. Kongingsbrytningene på partikongressen var meget sterke men kongens beslutning om ikke ä stille seg til gjengjöring röttet partiet fr spilttelse. Til förmann ble valt Hiltunen, som er en samfundet skikkelse, og i partistyret sitter nå tre representanter för Tannerevningen og tre fra Fagoförbundsopposisjonen.

Krigen i Lufta: De allierte flyangrep fra England har i de siste 14 dager hovedsakelig vært röttet mot vest-Tysklands kommunikationslinjer og det er grunn til ä anta at den strategiske bombeoffensiv som helhet de med er trätt inn i en ny fase, kans hovedmälene tidligare först og fremst har vært de store industribyer og oljeanlegg, og det nå bare de siste som angripes jävnt. Nå röttas de tyngste slag mot kommunikationslinjene i vest, en mäl er tydelig ä länna de tyske forsyningslinjer fram til vestfronten. Oppgaven er vanskelig og tar seg neppe gjennomföra på kort tid. Det tyske jernbanesystem i industridistriktene er höyt utviklet og Ruhr har Europas fötteste jernbanenett. Engleskännene vet av egen erfaring hvor lett reparasjoner kan utföra etter bombing av jernbaneanlegg, og planene för den nå innläde offensiv må derfor gå ut på ä ramme de centra hvor masserobbingen kan bli mest effektiv. De allierte blir her nödt til ä bruke andre metoder enn dem som bli anvendt ved bombing av de franske jernbaner för D-de er. Det vest-tyske jernbanenett er för det förste meget tettere enn det vest-franske, därest er jernbanene i Tyskland meget bedre utstyrt med reparasjonsverkstäder og skiftetjänster, og de siste er plassert slik at de effektivt erstatter og kompletterer hinanden, som f. eks. Hamm og Soest. De vest-tyske provinser er også särdödes godt utstyrt med kanaler og autostraöer. Kanalene har vært viet spesiell oppmerksomhet av RAF (hvor er virkningene av bombingen temmelig vörige), og luftvägstrafikken söker de allierte ä länna med sin offensiv mot de tyske oljeanlegg. Hela verden spör nå: hvordan er Tysklands oljesituasjon i disse dager? De tyske armene seg ut av sörvest- og nord-öst-Östernrike og Lufta mister förmodelse siste naturlö kjelder utanför Rikets grænser. Men vil fra nå av være helt avhengig av Tysklands ubetydelige jordlö utvöning og den syntetiske produksjon. Under disse förhold vil bombeoffensiven mot oljeanleggene få en meget större betydning enn för Luftwaffes jernbanesvar, den möttiga flak-konsentrasjon og de store tyske arbeidslöre (för reparasjon etter angrepene) ved de syntetiske oljeanlegg viser hvor viktig deres produksjon nå er blitt för den fortsatte tyske krigföraing.

Amerikanerne röttet mandag krigens störste dagangrep mot Tyskland. 2400 maskiner deltok og 6000 tonn bomber ble slöppet ned mot de viktige jernbanestäder, Frankfurt, Giessen og Hanau, 16.000 flymannskaper deltok i angrepet med en an-hel armé divisjon. Luftarmaden som gikk ut i följelger strökte seg över 500 km og utflyvningen fra England tok 1-1/2 timar. Luftwaffe viste seg ikke. Tapene var igjen minimale, 12 bombere og 2 jagare.

Det engelske luftdepartement har i denne uken offentliggjört en del interressante detaljer om V-2. Den strömlinjeformede rakettbombe som er utstyrt med 4 stabiliseringsfinner, er 16 meter lang og 2 meter i diameter. Totalvekten er 12 tonn, men sprängladdingen veier bare 900 kg. De startes fra en spesiell konstruksjon rött opp i Lufta, men ved gyroskap endras denne bar til en bue. Rakettbomba går 100 km höyt og oppnär en fart av 4800 km i timen. Dens aksjonsradius er nå ca. 300 km, d.v.s. at den tar 6 minutter fra Nederland til England. Det går med 18 tonn olje til starten av V-2 og varme utviklingen er så stor at startmannskapene må være plassert i god avstand fra rakettbomba. V-2 s drivmiddel skal være en blanding av flytende surstoff og alkohol. Treffsäkerheten er ikke särlig stor og den militäre vörd derfor tvilsom. Det er også tegn som tyder på, siden de britiske myndighetene, at V-2 ble tatt i bruk för den var hölt uteksperimentert. De britiske ofre för V-2-angrepene var i november 716 döpta og 1511 serskade. - På en inter-

pollasjon i underhuset tirsdag, om brittene som svor på V-2 ikke også vil
la gå til bombing av byer som Dresden og Breslau, svarte Mr. Edon: "Det
finns ingen sammenheng mellom hva tyskerne gjør mot oss og hva vi kan
gjøre mot dem. Vi følger vårt prinsipp, hurtigst mulig å ødelegge Tysk-
lands evne til å føre krig."

Likens viktigste flyangrep: Des. 7. 1909 tunge br. bombere angriper om net-
ten Luftwerke i Henssburg, jernbanemål i Osnebrück og Biessen og mål i
Berlin, 17 tyske fly skutt ned, 31 br. maskiner savnes. Des. 8. Mosquito
nattangrep i Bonn beater 13 br. Eskorterte tunge br. b. etter 2 angrep
mot synt. oljeanlegg og jernbanemål i Duisburg, 6 j. savnes. Stor innsats
Mosquitos mot tyske posisjoner øst for Gallenkirchen. Fra Italia tunge ol-
jertanke b. om natten mot Wien. Superforts fra Salpan bomber Benitojone, Des.
9. 400 tunge am. b. + 300 j. angriper jernbanestasjon og flyplasser ved
Stuttgart, 1 tysk jagar (reaksjonsdrevet) viste seg og ble skutt ned, 4 b.
savnes. Seafighters setter i tysk handelskip i brann ved Norskekysten.
Fra Italia angriper tunge ol. b. oljeraff. og skiftetokter i Regensburg,
Skodewerke og jernbanemål i Villach. Des. 10. Mosquito nattangrep Berlin
500 tunge am. b. + 650 j. bomber jernbaneknutepunktene Koblenz og Bingen,
24 maskiner savnes. 1400 utflyvninger mot jernbanemål bak fronten i Italia
Br. Adm. melder at fly fra hangarskip har satt ibrann to tyske forsynings-
skip n.f. Haugøesund. Des. 11. 1600 tunge am. b. + 800 j. kaster 6000 tonn
bomber mot jernbanemål i Frankfurt, Giessen og Hanau, ingen jagermotstand,
1000 flak, 12 b. + 2 j. drept. Eskorterte Lancaster angriper bensolfabrik-
ker og jernbanemål i Osterfeld, Duisburg-Waldrich og Brockhaus. 1 fly tap
Stor taktisk innsats vestfronten. Fra Italia angriper 500 tunge am. b. ol-
jeraff. i Wien og jernbanemål i Graz. Des. 12. 1250 tunge am. b. + 900 j.
bomber synt. oljeanlegg Lona og jernbanemål i Hanau, Aschaffenberg og
Dernstadt, ingen j. motstand med kolossal flak Lona, 9 b. + 9 j. savnes.
Eskorterte Lancaster angriper uten tap Witten i Ruhr. Fra Italia tunge am
b. mot synt. oljeanlegg Blockhammer og industriell Wien. Br. fly setter i
brann 2 fartøyer utenfor Nordefjord. Des. 13. Kraftig br. nattangrep mot
Essen, Mosquitos mot Osnebrück, nattens tap 13 maskiner. Am. fly-senker
ny korvett på vei til Leyte, 10 skip av 11 senket eller skadet, store jap.
mannskapsbater, 50 jap. fly skutt ned, am. tap 8 fly. 100 Superforts fra Sa-
pan angriper Nagoya, Japans tredje største øy.

- 0 -

1000 "Grønne gensere".

5. des. ødela 4 væpnede menn strikkemaskinene i Grafts-Trikotasjefabrik
Grønson 18, Oslo. Sabotørene tok med seg 1000 gensere og noen sekker garn,
(støppegarn?). Fabrikken arbeidet 100% for D.L.
Forsvinningsnummer.

Carulus Krefeksjonsfabrikker, Oslo, fikk i forrige uke besøk av vopne
de menn som tok med seg 1000 tyske kamuflesjakker. Uten å iføre seg noen
av disse forsvant kamane sporløst.

Trykk-10.

9. des. ved 17.30-tiden ble Norsk Lithografisk Officin, Munchsgt. 5b,
Oslo, ødelagt ved eksplosjon. Trykkeriets maskiner var 4 dager i forveien
rekvinert av tyskerne til trykking av korter.

lytt kupp mot AT.

9. des. ble AT-leiren på Lillström - hovedkvarteret for Akershus Fylke
angrepet. Mens de tilstedeværende AT ble kommandert ned i kjelleren, hvor
de ble passet på av to menn, lønte resten av avdelingen hele **Talren** for ut-
styr - klær, sko og kontorrekvisita - og kjørte det bort på flere lastbil-
ler.

Borrefolkets kulturnøvelser.

Om søndagen driver die Wehrmacht ildspåsettelse og demoleringsøvelser
i en rekke av Oslos offentlige bygninger og fabrikkanlegg. Ivelsesmateri-
ellet består bl.a. av håndbatter og hensinkerner. Det er godt vi vet hva
den siste olje skal brukes til.

Reddelse fra Kirkefronten

Nazibispene har påbudt ofring i byens kirker i juledag til de evakuer-
te fra Finnmark. Vi vet jo at intet av det som kommer inn på denne måte

vil komme de hjemløste til gode. Derfor oppfordres hjemmefronten til å
re klar over at i juledag ofres det ikke en øre til "de skadeligste i
Nord-Norge", som det så snukt heter. Innsamlingen vil forsøke på annen og
sikrere måte.

- 0 -

Greier ikke tyskerne å holde igang den krigsviktige industrien i Norge?

Den norske smelteindustri har fra automatisk tysk hold fått beskjed om
at den på grunn av den endrede situasjon og de vanskelige transportforhold
med tungstikkstoff, ikke vil kunne få råstofftilførsler fra Tyskland de
første 3 til 4 måneder fremover. Samtidig er det gitt beskjed om at de rå-
materialer man nå har på lager, ikke må brukes uten at det foreligger "Vor
brauchgenehmigung". Da disse bedrifter er avhengig av meget store mäsleff
tilførsler fra utlandet, vil dette bety at denne industri, som hører til
landets største industrigrupper og som vel har levert til tyskerne noen av
de for dem viktigste produkter, sannsynligvis må stoppe i løpet av en måned
eller to. Smelteindustrien omfatter bl.a. bedrifter som Norsk Elektrokemisk
A/S, Bjølvfussan A/S, Norsk Aluminium Company A/S, Electric Furnace, Sval-
b. Christiania Spigerverk, Stavanger Elektro-Stålverk o.m.a.

Det må være et krav til ledelsen i alle disse bedrifter - og andre som
etterhvert må innstille driften - at den prøver å få arbeiderne beskjeflig
et med nyttig arbeid, reparasjoner m.v. Redriftene må heller ikke ut fra
vanligge bedriftsøkonomiske synspunkter avskjedige sine funksjonærer og ar-
beidere, men så langt som overhodet mulig fortsatt utbetale lønningene, og
sikre de ansatte på best mulig måte. Det vil også bedriften ofte lettere
kunne skaffe enn den enkelte arbeider. Den vinter vi går imøte blir ikke
lett, men står alle lest og trast klarer vi den.

- 0 -

En nordlending på en politiforlagning i Sverige skriver at brev etterat
han har fått høre at han skal sendes nordover:

"Kjære Må gå og se barer og venter på å bli kalt tilbake til tje-
nesten. Jeg var så utalmelig at jeg knapt kunne holde meg i ro. Etter
10 måneders tenning er vi endelig kommet dit at vi er blitt til noe som de
renner med. Jeg sitter bare her og smiler med meg sjøl Det vil få være
et meget å si for guttene dette. Javel, om vi kanskje må vente noen uker
enda så vet vi da at vi skal brukes til noe Jeg får jo triumfere litt
for jamvel om jeg ikke hadde trodd så skrekkelig mye på det, så har jeg så
at vi sikkert kom hjem til jul! For en jul skal det bli! Ja, jeg er sik-
ker på at selv ikke 50 graders kulde klarer å ødelegge stemmingen da ...

Der vil kanskje ikke finnes så meget igjen etter våre gjester. Av de små,
verdensfjerne bygdene hvor folk levde i ett med naturen, var glede når fiske
var godt og sultet når det var dårlig år, vil det kanskje bare være ruin-
hauger igjen. Det vil ta årtier å bygge opp igjen, men folket lar seg ikke
bøye av motgangen.... Det sies at tyskerne er oss overlegne, men jeg vet
at vi skal slå dem. Vi har noe å slåss for. Vi vil slå dem i hurtighet, på
ski over vidde, i utholdenhet og ikke minst i moral. Måtte vi bare få lov
til å komme så langt frem! Tenk at vi kanskje skal være der med
ikke så lenge! Jeg kjenner hver krok der oppe, har reist med fer, sykklet
på tur, gått i dager på vidde. Naturen er karrig, folk er fattige, det er
kaldt og kaldt når polvinden setter inn over land, men der finnes likevel
noe hver en kommer"

- 0 -

lyrene å føre krig nå enn forrige gang.

At den nå pågående krigen i høy grad er en materialkrig, fremgår med
all ønskelig tydelighet av de oppgaver som er offentliggjort av et statis-
tisk institutt i New York om krigsutgiftene. Etter Instituttets beregninger
beløper de krigførendes samlede utgifter seg til omkring 200.000.000.000
dollar om året. Her er ikke innbefattet Kinas, Sydamerikas og de økkurerte
lands krigsøkonomier. Den sum som hvert land årlig koster ut for å hol-
de krigsmateriellet igang, er - regnet i millioner dollar - tilnærmet den-
ne: USA - 62.500, Tyskland - 35.000, Russland - 25.600, England - 25.000,
Japan - 3.900, Okkup. omk. i Europa - 6.800. Som en sammenligning kan nevnes
at de sammenlagte utgifter fra forrige verdenskrig, beregnet fra krigens
begynnelsen til 6 måneder etter våpenstillstanden beløp seg til 210.935.000.
000 dollar.

- 0 -

Fra fagforeningslid

har vi mottatt en orientering om gjenopprettingen av Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon etter krigen. Orienteringen er tatt inn fordi også alle andre organisasjoner og foreninger vil bli ^{nasjonalistiske} ~~stillet~~ overfor de samme spørsmålene: Hva skal vi gjøre med våre quislinger og våre stripete, hvorledes skal foreningen ledes inntil valg igjen kan avholdes, hvorledes skal vi stille oss til de "illegale" apparater som er bygget opp under krigen?

"Den norske fagorganisasjon bygget før krigen på et utstrakt demokrati. Medlemmene var sikret retten til å behandle og fatte beslutninger i alle saker som angikk organisasjonen. Det sier seg selv at dette demokrati vil bli gjenopprettet snarest mulig etterat Norge er blitt befrikk. Om det u-middelbare organisasjonsarbeid etter krigen ikke skal herge i løse luften, må det imidlertid forankres i de lover og beslutninger som var gjellende før 9. april 1940 og de organisasjonsinstanser man da hadde må reorganiseres, dog slik at man oppnår en øyeblikkelig og aktiv medvirken - såvel centralt som lokalt - av de "illegale" faglige utvalg som har vært i virksomhet under okkupasjonen. Man blir nødt til å etablere en rekke interimsmyndigheter, som avløses etterhvert som organisasjonene kan konstituere seg etter gjellende lover. Men også disse interimsmyndigheter må såvidt mulig trefes av medlemmene, som gis adgang til å uttale sine meninger og øve sin innflytelse på alle saker.

Representanter for den fri fagorganisasjon i Norge, og i Stockholm og London har utarbeidet et forslag til gjenreisning av fagbevegelsen, som i hovedtrekkene går ut på følgende:

1. De lover og organisasjonsmessige beslutninger som var gjellende før 9. april 1940 treer straks ikraft for hele fagorganisasjonen.
2. Personer som har vært medlemmer av Nasjonal Samling, Den norske Legion, Regiment Nordland eller andre nazistisk betonte organisasjoner skal straks utelukkes. I tvilstilfelle avgjøres saken av sekretariatet eller høyere instanser i Landsorganisasjonen.
3. I de tilfeller hvor det er sett fra begrunnet anklage mot et medlem for å ha opptrådt som villig redskap for nazifiseringsarbeidet, eller om et medlems fremført på annen måte har skadet den norske fronten, kan vedkommende ikke ha tillitshverv eller delta i fagorganisasjonen før hans forhold er undersøkt og godkjent av sekretariatet. (Før sekretariatet gjør vedtak, skal vedk. fagforeningsstyre og/eller forbundsstyre gis høve til å uttale seg).

4. Alle medlemmer opprettholder de rettigheter i organisasjonen som de hadde 9. april 1940 med tillegg av rettigheter opparbeidet etter denne dato. Manglende kontingentinnbetaling under okkupasjonsperioden regnes ikke som avbrutt medlemskap.

5. Forat arbeidet med reorganiseringen av fagorganisasjonen hurtigst mulig kan komme igang, blir følgende ordning gjelle inntil vedk. organisasjon på lovlige måte anderledes bestemmer:

- a). De personer som innhadd tillitshverv i fagorganisasjonen, gjenopptar straks sin virksomhet.
- b). De funksjonærer som var ansatt i fagorganisasjonen, kan gjenoppta sitt arbeid hvis de melder seg til tjeneste innen den tidsfrist som fastsettes.
- c). Bestemmelsene i litra a og b gjelder ikke personer som omtales i punkt 2 og 3.

6. Tilstedeværende styremedlemmer i fagforeninger, verkstedklubber og v. plikter straks å sammenkalle til ekstraordinær generalforsamling, hvor nødvendige suppleringsvalg til eller nytt valg av styre foretas - Alle valg gjelder inntil ordinær generalforsamling kan holdes etter lovene.

7. Så snart fagforeningene i Oslo er rekonstruert etter bestemmelsene i punkt 6, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forbundsstyret eller forretningsutvalget fellesmøter av styrene i fagforeningene, hvor det foretas de nødvendige suppleringsvalg til forbundsstyrene (forretningsutvalget). Valgene gjelder til førstkommande møte i landsstyret eller landsmøte i forbund som har landsstyre eller representantskap foretar dette det endelige valg av forbundsstyre og bestemmer tidspunkt for forbundets landsmøte

Detto blir ikke holdes senere enn 6 mndr. etter reorganiseringens begynnelse.

8. I byer hvor de faglige distriktsorganisasjoner har sitt sete, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forretningsutvalget fagforeningsstyrene til fellesmøter hvor nødvendige suppleringsvalg foretas.

9. Så snart forbundsstyrene er rekonstruert, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av sekretariatet til fellesmøte av alle forbundsstyrene, hvor eventuelle suppleringsvalg foretas. Valgene gjelder til førstk. representantskapsmøte, som foretar valg av sekretariat inntil førstk. kongress.

I punktene 10 og 11 appelleres til en effektiv og hurtig gjenreisning av A.F.L. - I særlige tillagsforslag behandles foruten kontingentspørsmål, de "illegale" faglige utvigs stilling. I den aller første overgangstid blir disse utvalg for LO, forbundene og distriktsorganisasjonene innkalt til de tilsvarende organisasjonsinstanser - forbundsstyrene o.s.v. De har sete som rådgivende medlemmer, inntil nyvalg er foretatt.

- 0 -

Vårt referat av den tale den norske forsvarssjef kronprins Olav holdt torsdag 30/11 var litt snaut i forrige nr. Vi gjengir derfor her hovedpunktene i talen: Kronprinsen ba oss å si at Norge igjen er krigsskueplass. Våre russiske allierte har slått fienden i Finland og norske styrker tar nå del i kampene. Under store forvirring og store transportvansker prøver tyskerne å trekke sine tropper sørover. I de nordligste fylker er våre landsmenn ofre for det tyske barbari. Norske borgere blir drept med vold fra sine hjem, mens tyskerne brenner og ødelegger alt som kommer i deres vei. Norske myndigheter utanfor landet gjør sitt ytterste for å komme befolkningen til hjelp, men det er mange vansker å overvinne og det tar dessverre tid. H.L. har oppfordret befolkningen til å sette seg departementet, og i tilslutning til dette blir den norske overkommando disse distrikter til alle våpenføre menn i Nord-Norge:

1. Adlyd ikke fiendens evakueringsordre. Stikk dere bort når tvangsevakueringen er forstående. Gjør dere på sikre steder. Velg en leder og gjør hva dere kan for å redde norske alendom.
2. Angrip fiendelige patruljer som blir tilbake for å ødelegge, med de midler dere når over.
3. Sett alt inn på å få slukket brander som fienden har satt på.
4. Er det ingen lovlige norske myndigheter på stedet, så sørg selv for å opprettholde ro og orden. Hjelp dem som trenger det mest og støtt opp de lovlige myndighetene når de kommer.

Det er ikke lett å si hvor fienden vil legge fronten i Nord-Norge, men overkommandoen er kjætt med at tyskerne vil forsøke å føre store troppstyrker gjernom Norge til Tyskland. Den norske og den allierte o.k. har sine planer ferdige og vil etterhvert sette dem i verk. De norske hjemmestyrker har sin del i disse planer. Dere vet at allierte fly- og flåtestridskrefter opererer utanfor Norges kyst for å sperre den fiendtlige trafikk. Når vi finner at tiden er inne, vil vi også gi bistående ordre om at hjemmestyrkene skal bryte tyskernes forbindelselinjer inne i landet for et de skal bli henviset til å bruke sjøveien til misratten. Men det er F.O. som bestemmer når tidspunktet er inne og hvilke hjemmestyrker som skal tre i funksjon. Vi skal gi klar beskjed gjennom de hamelige kanaler og da vil operasjonene vi ønsker bli utført som ledd i våre militære planer. Tiden er imidlertid ennå ikke inne for større aksjoner fra hjemmefrontstyrkene. Erfaringene har vist at valget av det rette tidspunkt, er det viktigste av alt for hjemmestyrkenes suksess.

Våpenføre menn i hjemmestyrkene! Fortsett treningen og gjør dere klar til oppgaven å frigjøre landet. Tiden er ennå ikke inne, men den kan ikke være langt borte.

- 0 -

Nord-Norge blir systematisk rasert av tyskerne. Idag kan vi se på bare yta den nord-norske befolkningen en dårlig erstatning for de brantegårdene, for de slaktede husdyrene og for de sprengte damskivskellene, som var distriktenes stolthet og som de hadde spinket og spurt til i årevis. Idag kan - og må - vi bære etter fattig øvne gi mat, klær eller arbeid. Etter krigen har vi større plikter: de må Nord-Norge stå først på gjenreisningsprogrammet.

Den svenske arbeiderbevegelses etterkrigsprogram.

(Dette program, som er utarbeidet av en komite med finansminister Wigforss som ordfører, er formulert i 27 punkter. Vi tar ikke stilling til programmet - hadde plassen strukket til, ville vi ha offentliggjort alle de svenske partienes framlegg - men mener at våre lesere bør ha et visst kjenning til et så viktig dokument, som viser hvilke punkter den politiske debatt konsentrerer seg om i et nøytralt land. I Norge kan situasjonen bli meget anderledes, hvis tyskerne fortsetter som de har begynt i Nord-Norge. - Eridel av komiteens supplerende bemerkninger er føyet til i parentes).

1. Full beskjeftigelse. - Hele folket i arbeid er det første målet for vår økonomiske politikk. Pengevesen og offentlige finanser, pris- og lønns politikk, privat og offentlig virksomhet - alt skal tjene til å skaffe arbeidskraft og produksjonsmidler full beskjeftigelse.

1). Prisstigning forhindres. Ved bedre varetilførsel bør prisene synke. Et prisfall får ikke gå så langt at det skaper depressjon innen næringslivet. (Etter krigen får det ikke slippes løs noen spekulasjon som kan føre til inflasjonsartet prisstigning med etterfølgende økonomisk tilbakeslag. Helst er ikke noe panikkartet prisfall som skaper depressjon. Ønskelig er derimot en prissenkning p.g.a. rikligere og billigere varetilførsel).

2. Næringslivets bestrevelser for å opprettholde og øke beskjeftigelsen samordnes under statens ledelse. - (Hvis også i framtiden den økonomiske utvikling kommer til å gjennomløpe kriseperioder, betyr dette for arbeiderne perioder av massearbeidsløshet og for bedriftsherrerne mindre fortjeneste. Alle taper på at virksomheten blir mindre og at kapitalen ikke settes inn for å holde produksjonen i full gang. Statens økonomiske makt bør derfor i alles interesse settes inn på å gi næringslivet den støtte som kreves for å opprettholde en varig og stabil høykonjunktur. Inntektene i samfunnet må gjøres så høye og så sikre at etterspørselen ikke svikter. For å stimulere forntaksomheten må tentenivået holdes så lavt som mulig).

3. Industriens eksportmuligheter må fullt utnytted. Eksportkreditt under statens medvirkning. For småindustrien åpnes veier til fremmede markeder. Importen av nødvendige råvarer trykkes gjennom handelspolitikken. - (For å få full beskjeftigelse må vi ha stor eksport. Men mange land med store gjenoppbygningsbehov kommer til å mangle kjøpekraft. Derfor må den svenske eksport delvis skje mot langtidskreditt. Da blir stats-medvirkning sannsynligvis nødvendig. Disse eksportkreditter motiveres også av vårt ønske om å medvirke i det internasjonale gjenoppbygningsarbeidet).

4. Boligbygning etter en langsiktig plan for å heve vår levestandard. - (Boligbygningen er en nøkkelindustri. Det var for en stor del takket være dens oppsving at vi før krigen hadde mindre arbeidsløshet enn mange andre land. Vil vi i framtiden ha full beskjeftigelse, må vi bygge ennå mer. Først og fremst må vi fortgjøre kår på bolignotden. Ingen familie med barn må bare ha ett rum. også landhusholdninger må få centralvarme, elektrisitet og andre bekvemligheter. Vi må bygge forsamlingslokaler, daghjem for barn).

5. Billig masseproduksjon av gode forbruksvarer. - (Ingen produksjonsressurser bør få stå utnyttet innen forbruksvareindustrien, så lange mange hjem ennå har utilstrekkelig med møbler, husgeråd, klær og sko. Gjennom statsbestillinger eller avsetningsgarantier bør produksjonen av slike varer opprettholdes og økes).

6. Forbedringsarbeider for jordbruket, skogbruket og fisket. - (Statsstøtte til jordbruket kommer fremdeles til å være nødvendig for å heve levestandarden for de dårligst stillede gruppene innen jordbruksbefolkningen. Støtten bør delvis ta form av lån og understøttelse til slik utrustning som kan effektivisere produksjonen eller som kan lette hjemmearbeidet).

7. Offentlige arbeider økes ved minsket beskjeftigelse i næringslivet. - (Det fins mange umiddelbart nyttige og ønskelige arbeider, veier, havner, dobbeltspor, kraftverk og elektrisifiseringer, videre skoler, sykehus m.v.).

8. Effektiv arbeidsformidling og "omskolning". Bedre yrkesutdannelse og yrkesveiledning. Mer arbeid til delvis arbeidsføre. - (Under omstillingen til fredsproduksjon vil etterspørselen etter arbeid minske på mange områder, men øke på andre. En stor del av arbeidsløsheten kan da forebygges ved å lette overflytningen. Arbeidsformidlingen bør derfor utbygges ytterligere.

re. - I framtiden må gjøres meget mer enn nå for å forberede ungdommen for arbeidslivet gjennom yrkesutdannelse og yrkesveiledning. Valget av yrke må kunne skje fritt og på fornuftige grunner og ikke bestemmes av tilfeldighet eller økonomi.)

11. Rettferdig fordeling og høyere levestandard. - (Full beskjeftigelse er i seg selv ett mål fordi den gir alle mulighet til å føle seg som nyttige samfunnsmedlemmer. Full beskjeftigelse betyr også at produksjonen øker og dermed muligheten for ved en rimelig fordeling å skape høyere levestandard. Vårt krav strekker seg fra høyere reallønn helt til en vesentlig utjevning og demokratisering av borgernes økonomiske, sosiale og kulturelle vilkår).

9. Forhøyelse av reallønn og andre realinntekter for folkets brede lag. - (Industriarbeidere og andre, som har fått ufullstendig kompensasjon for prisstigningen under krigen, må få tilbake reallønnene fra 1939. Den fortsatte produksjonsstigning må føre til ytterligere forhøyelse av levestandarden for de brede lag.)

10. Solidarisk lønnspolitikk. Lik inntekt for lik prestasjon, både ved jevn foring mellom jordbruk og andre næringsgrener og mellom menn og kvinner. - (De dårligst stillede grupper av industriarbeidere, likesom land- og skogsarbeidere og fiskere, må få en stilling likeverdig med de øvrige arbeidere).

11. Sikkerhet mot at inntekten faller bort. Arbeidsløshetsforsikringen og sykeforsikringen gjøres alminnelige. Hjelpbeløpet pr. dag økes så det blir tilstrekkelig til livsoppholdet. Folkepensjonene forbedres.

12. Bedre yrkeshygiene. Mer effektiv beskyttelse mot yrkessykdommer og utrykkestilfeller i arbeidet. - (Yrkesinspeksjonen utvides).

13. Kortere arbeidstid, i første omgang i mer anstrengende beskjeftigelse. (Innen visse anstrengende yrker turde en høyere arbeidseffekt kunne nåes med kortere arbeidsuke. - Når levestandarden stiger kan også andre arbeidere føle trang til å ta ut en del av denne standardforbedringen som kortere arbeidsgang og lengre ferie).

14. Virksomme foranstaltninger for å bedre folkehelsen. - (Arbeidskraften er den viktigste produktive tilgang. Det lønner seg derfor å investere store beløp i arbeidet på å bedre folkehelsen. Det kreves ikke vare sosialforsikring, boligpolitikk, gratis skolemåltider osv. men også utvidet folketannpleie, forebyggende mors- og barnehjelp o.s.v.).

15. Utjevning av barneomkostningene ved sosialpolitiske fordeler for familjene. Lettelser i hjemmearbeidet ved daghjem, barnehaver, sosial hjemmehjelp og arbeidssparende utrustning i hjemmene. - (Jo større barnetallet er, desto lavere blir levestandarden. Det skaper et motiv for barnefattigdom eller barnløshet, som kan lede til en stadig fortsatt folkefinskning. Barne må vokse opp under tilfredsstillende forhold).

16. Like utdannelsemuligheter for all ungdom, uavhengig av foreldrenes inntekt og bosted. - (Et riktig demokrati, som arbeider effektivt, krever en høyere utdannelsesgrad enn den folkeskolen nå gir. Undervisningen må forbedres og den obligatoriske skoletiden forlenges. Dessuten må all teoretisk og praktisk undervisning utover folkeskolen kobles fra økonomiske hindringer).

17. Likeverdig levestandard og utjevning av klassekillene. - (En politikk som søker å erstatte mindretallets privilegier med en likeverdig stilling for alle borgere, kan fremmes på forskj. måte. Enten utjevningspolitikken tar form av solidarisk lønnspolitikk, av nærings- eller sosialpolitikk, undervisnings- eller skattepolitikk, må den ta hensyn både til det ønskelige i en øket likhet og sterkere solidaritetsfølelse mellom borgerne og til behovet for å lokke fram den enkeltes beste innsats "åven med utsikter til en høyere økonomisk ersättning". - Det er grunn til å tro at en politikk som prøver å vævte dyktige menneskers energi og forntaksomhet, er vel forenlig med bestrevelsene etter en vesentlig utjevning av borgernes inntekter.)

III. Større effektivitet og mer demokrati innen næringslivet. - Full beskjeftigelse og rettferdig fordeling er ikke nok. Innen næringslivet må de kraftene styrkes som strever mot en mer effektiv anvendelse av samfunnets produktive tilganger. Samtidig vokser borgernes krav om øket innflytelse over den øk. organisasjon som de er avhengige av. Disse mål er ikke uforenlige. Produksjonen kan bli mer effektiv hvis tidligere bundne krefter frigjøres ved at stadig flere av de arbeidende blir seg sitt ansvar og sin innflytelse

lov-st. Borgernes rettes bestemmelsesrett over den øk. organisasjonen skal ikke legge bånd på den enkeltes foretaksøhet. Den skal tvertimot delvis brukes for å gjeninnføre fri foretaksøhet der monopolistiske sammenlutninger i begrensede interesser tjeneste legger hindringer i veien for konkurransen.

18. Samfunnsmessig planering av investeringsvirksomheten. - (Høle kredittgivning ordnes fra samfunnsmessige synspunkter slik at produksjonen planmessig utvikles etter behovene og alle produktive resurser utnyttes fullstendig og effektivt. Forsikringsvesenet "forståttligas" for å få øket kontroll over kapitalmarkedet. Investeringsvirksomheten i store trekk ledes av ett offentlig selskapsvesen, som representerer statlig, privat og kooperativ foretaksøhet).

19. Utenrikshandelen under samfunnets ledelse. Svensk medvirkning i internasjonalt økonomisk samarbeid. - (På de våre eksport- og import-interesser kan i mange tilfeller bli tatt bedre vare på hvis de "foretrådes" på en mer enhetlig måte enn før krigen. - Vi bør forsøke å få istand ett intimere økonomisk samarbeid mellom landene i Norden, bl.a. ved å virke for spesialisering og arbeidsfordeling og et felles nordisk arbeidsmarked, samt gjerne å prøve å samordne eksport- og importpolitikken i de tilfeller da Nordens land eksportierer og importerer de samme slags varer.)

20. Stabilisering og rasjonalisering av byggevirksomheten. Tømtjorden og Teiegårdene i byene overføres etter hvert til kommunene) eie.

21. Rasjonalisering av jordbruket. En jordreform som går ut på at utilstrekkelige jordbruk forandres til fullt brukkraftige jordbruk.

22. Rasjonalisering av hjonarbeidet under samfunnets medvirkning.

23. Støtte til allmenntilgjengelig produksjon eller sosialisering på områder hvor privat virksomhet fører til misbruk eller monopol.

24. Kartellavtaler og lign. prisoverenskomster gjøres offentlige. Jøgn. redegjørelse for sammenhengen mellom fortjeneste, priser og omkostninger.

25. Øket støtte til teknisk økonomisk forskning.

26. Forbruksvarer under offentlig kvalitetskontroll. Spredning av objektive varekunnskap. - (Illa borgerne kjøper bestemmes for en stor del av reklamen. Den gir nok ofte en del verdifulle opplysninger, men disse opplysninger er ufullstendige og partiske. Varene blir derfor stillet under en mer effektiv offentlig kvalitetskontroll).

27. Øket innflytelse for arbeiderne og ledelsen i produksjonen. - (Det gjelder å skape en øket interesse for produksjonen hos arbeidere og funksjonærer. Dette forutsetter at de får kjennskap til de tekniske og økonomiske driftsproblemer, at de blir medbestemte i ledelsen og at de får sikkerhet for at tekniske og øk. fremskritt i produksjonen blir til nytte også for dem.

Komiteen sier til slutt at den ikke er blind for den rolle et ubeskriftet fritt initiativ har spillet, når det er gjeldt å utnytte naturen, vitenskapen, teknikken og menneskenes arbeidskraft for å øke produksjonen. Men den tror det er mulig i høyere grad enn før å ta menneskenes foretaksøhet og initiativ i samfunnets tjeneste.

Fra "Kommunalnytt" saksr vi: Her nå er blitt arrestert en del av selvfølgelig at ingen som ennå er fri, gir seg selv en framkasta eller lensere hypoteser om årsakene til en fregning. For det ser måtte vite noe, er det en selvsklar plikt å beholde sin viten for seg selv, og de som intet vet må spare sin skarpsinnighet til bedre formål. Men direkte å skyde den arrestertes sak ved å gi politiet impulser gjennom tilfeldig snakke. La altså ikke arrestasjonen være signalet til gjetikkommentarer og heller ikke til nasjonal reklame for arrestanten, men til faktiske avsnitt mer absolutt taus het. - Den som har særlige vanskeligheter med å styre sin tunge bør tenke seg i den arrestertes sted!

Forsiktig!! Bernt Sordalen, ansatt i tysk sipo er en farlig provokatør, med de "fillogale" avsnitt som sitt særlige virkemiddel. Han er født 1.7.17, er høy og slank, skarpskrat ansikt og glatt hår. Opptrer under dekknavn bl.a. Bjørne Sommer, Røde tidligere i Walløe, der, som gittes nr. 2 bo i Sarsgt. 6 eller 80, Oslo.

En apel.

Vi har rettet følgende:

"De årene vi har levet under tysk okkupasjon har vært fulle av lidelser og sorg. Men midt i ulykken har vi opplevet noe som glæder og varmer. Vi har sett så mange eksempler på menneskelig storhet. Folk, som kanskje ingen la merke til før, har gjort en innsats som må gi oss tro på menneskeheden - tross alle tidens rædsler. De hadde så liten trang til å være "halter" de fleste av dem; men de ble virkelig halter. Før var de kanskje aldri kjent som modige, men kjærligheten til landet og menneskene gav dem mot til å forsvare det som barbarene kom for å ødelægge. Gang på gang har fredlige mennesker - som trodde på en fredlig verden - vist hvor meget de hadde å forsvare. I sin kamp har de vist alt vi trenger å se for å tro på framtiden og livet.

I kampen for fred og frihet har forsvarerne - tross lidelser og slit - kanskje på en måte hatt det lett. Det er lett å kjempe kompromissløst for det man er glad i. I 1940 og 1941, da det så aller mørkest ut, var vi iallfall på ett vis lykkelige mennesker. Aldri før hadde vi visst så sikkert hva vi var glad i, aldri før hadde vi sett så klart hva frihet og humanitet betød - hva menneskeljærighet betød - i motsetning til barbari og grusomhet. Det falt selvfølgelig å velge kampen - alt vi levet for var truet. Idag er det blitt tyngre å leve enn i de første krigsårene. Det skyldes ikke bare at terroren er skjerpnet og lidelsene blitt frykteligere. Det skyldes også at vi ikke lenger slåss med ryggen mot vegg. Idag er vi sikre på seieren; dermed er vi også blitt mer engstelige for framtiden. Vi er blitt mer "realistiske" i vårt syn på utviklingen, vi har kanskje ikke lenger den naive tro som hjalp oss gjennom nattens mørkeste timer. Den idealisme, som preget de allierte så sterkt da nazismen var ovenpå, synes svakere. Men man skal ikke overvurdere disse tendensene. Holder vi motet oppe - tross tretthet og smn - skal vi klare det. Da skal vi utnytte den sjansen vi har fått til å rydde bort krig og fattigdom fra framtidens arena.

Nå skal vi bygge opp den verden, vi i disse årene har ofret så meget for. Det kommer til å gi hvis alle de surde og ufanatiske menneskene, som ble frihetens forsvarere i denne tiden, ikke gir opp når freden kommer. Også etter krigen blir deres innsats avgjørende. - Den, som har lett for å se flere sider av en sak, har gjerne vanskelig for å fatte beslutninger og ta standpunkt. Han tenker ikke uten videre parti fordi han vet at det kan være rett på begge sider. Han kan tvile lenge. Men når han tilslutt tar parti, da står han også fast. Bak hans oppfatning ligger tvil og prøvelser. Når han så beslutter seg, vet han hva han går inn for. Da kan han sette alt inn. De tolerante og ufanatiske engelskmennene, f. eks., har ikke så lett for å ta standpunkt med en gang. Men når de tilslutt forstår hva de må gjøre, er de ubøyelige som ingen andre. "Du kan lede en engelskman langt", heter det: "Men du kan ikke drive ham en tomme mot hans vilje". Slike typer har det vært mange av blant våre tapreste menn og kvinner i denne tiden. Når disse mennesker står ansikt til ansikt med nazismen, vet de hva de har å gjøre. Det fins bare en vei.

Når freden kommer, risikerer vi at disse menneskene igjen kommer til å stå utenfor fremtiden er beskjedne og ikke alltid så sikre på egen ufeilbarlighet. Men husk det - du som er slik - det er nettopp deg verden har bruk for. Det er du som mer enn noen annen, kan redde politikken fra å bli kynisk og "realistisk". Det er din selvkritikk og idealisme som trangs blandt de rutinerte yrkespolitikere. - Under krigen har du kjemmt tappert og trofast. Husk at din innsats er like nødvendig når freden kommer. Da skal du ikke la deg skramme til passivitet. Du skal ikke overlate vepselsssen til dem som alltid er silede til den som liker å drive politikk. Politikken er også din sak. Præklisk politikk er å lede samfunnets utvikling, og denne utvikling angår deg i høyeste grad. Det gjelder den verden som du og dine barn skal leve i - den verden som du nå i flere år har kjempet for. Det er din demokratiske plikt å gjøre ditt syn gjellende. - De er de kritiske, objektive og ufanatiske menneskene som kan skape en ny og bedre verden. Det er deres toleranse som kan bibrø nye forfølgelser - som kan garantere frihet. Krigen har vist at slike mennesker også står ubøyelig fast når stormen kommer.